

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. Contemplatio acquisita quid sit, & quòd à meditatione oriatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

quasi tota divina gratia, non tamen sine nostra operatione & conuersu, adscribitur: tertia deniq; ex utraque confurgit. Prima congruè contemplatio aquista dicitur; secunda pure infusa nuncupatur; tertia vero mixta ex utraque videatur, potest tamen ad infusam reduci. Primam mentis dilatatione, secundam mentis alienatione, tertiam vero mentis intlevatione coningere, Richardus latissimè declaravit, ut supr.

Nullam præterea esse contemplationem nostram industria acquisitam, qua non etiam divino & supernaturali modo possit contingere, & è contra, eruditè docuit Richard s lib. 4. de contempl. cap. 22. his ve: b's: *Quid autem haec omnia contemplationum genera? distribuit enim Richardus in sex gradus, omnes contemplationis tam acquisitæ quam infusæ species?* possint per eisdem cerni, mythico Moysi exemplo tenenus: quod vero sine illo mentis excessu possit in contemplationem adduci, ex typico illo Beseele opere habemus. Vt enim Moyses Arcanum & utrumque Cherubim ex divina revelatione videre potuisset, montem ascendit, nebulam subintravit: ut autem Beseele mysticum illud opus operaretur & intueretur, nec montem nec nebulam quæsiisse vel subesse legitur. Quia est autem montem subire, nisi secundum Propheticam sententiam ad eorū altum ascendere? Eiusmodi vero montem nubes rume tegit, quando exteriorum omnium memoria menti excedit. In hoc monte Moyses sex dies moratur, & in septimo de meo nubis ad Domini colloquium vocatur. Sex diebus (ut notum est) opera nostra peragimus, & in septimo requiescimus. Quasi sex ergo dies transfigimus in hoc monte, quando cum multo labore magnas, animi industrias in eis modi sublimitatis statu afflueamus diuinis permanere. Tunc autem quasi ad septimum diem venitur, quando tantam mentis sublevatio menti in oblectamentum verritur, & sine illo labore subiur.

Et paulò infra iù: Hoc est quod superius jam dixi, quia ad quolibet contemplationum genu pertinencia possunt Domini revelante per mentis excessum videri. Sed ex Beseele opere nihilominus potest perspendi, quia qualibet horum absque illo mentis excessu possunt & solent in contemplationem adduci. Quid enī, queso, est Arcanum fabricare, aut vestire, coronaque cingere, Propitiatorio regere, Cherubim adjungere, nisi gradatim quidem in dicta contemplationum genera artem comparare, & multostudio atque labore alia post alia addiscere, & in usum adducere, & tandem aliquando opus consummare, & ad ultimum in omnibus perfectum esse? Sed ut de Arcata eam, quid vel de ipsis Cherubim dicam? Numquid ut eos formaret, vel formatu videret, legitur vel montem ascendiisse, vel nubem intrasse? Vnde & manifeste datur intelligi, quia illa novissima duo contemplationum genera, quibus quasi proprium esse videtur per mentis excessum exerceri, solent tamen quandoque infra humanae comprehensibilitatis metas cobibiri. Omnis contemplationum genera possunt modo utroque fieri: & modo per mentis excessum, modo sine aliquo mentis excessu solent exerceri, hæc Richardus. De ursaque igitur contemplationis specie aspirante DEO disseremus, præcipue tamen de ea, que supernaturalis est & infusa, sermonem inserviemus, de acquista vero breviter, de qua plenissimè hujus temporis Auctores scripserunt.

C A P V T III.

Contemplatio aquista quid sit, & quid à meditazione oriatur.

EST autem, ut à definitione exordiamur, acquisita contemplatio, summa Deitatis arque

effectum ejus affectuosa & sincera cognitio, nostra industria comparata. Breuite definitionem apemam. *Videlicet* circa summe Deitatis cognitionem acquisita & Christiana contemplatio possimum myth. veritas, secunda: id ve: o circa creatura omnis, proposita, vel ad ipsius perfectiones increas tamquam in speculo fulgentes assurgimus contemplandas: unde quid, quid in creaturis contemplatio intueretur, ad Omnipotens noriam, amorem gloriam, & honorum rem refertur, qui fabricam Unversi idem coram unius pulchritudine tamque sapienter decorari atque diluxit, tanta creaturarum magnitudine, multitudine, rati, & virtute mirificè complevit, u DEI n ei bonitas, sapientia, & potestas mirabiliter plena, honorantur, laudentur, formidantur, ac diligantur, ut inferius pleniū ostendemus.

Dicitur præterea affectuosa, quia contemplatio Christiana caudam haberet in voluntate, nimis amorem DEI, quo ad contemplandum Dei essentiam & bonitatem, ceteraque attributa accedimur: & quamvis essentia contemplationis ab intellectu tanquam à proprio fonte dimittitur, tamen effectum in voluntate reponit amorem, idelicet Deitatis; quia quod DEUM perfectius cognoscimus, perfectius etiam amamus. Unde, Thomas 2. quæst. 180. art. 1. & 7. docuit, contemplationem perfectam (id est Christianam) procedere ex charitate ipsius Dei; & eadem art. 7. illius quæst. fortior etiam pro effectu censet perfectiorē amorem qui ad illam suppontatur affectu que illud Gregorii Homil. 14. in Ezechiel dicitur, quid cum quis ipsum quem amat viderit, in amorem ipsius amplius ignescit.

Hæc igitur omnia quæ de contemplatione diximus, convenire etiam possunt contemplationi infusæ, ut inferius dicimus: nec enim in hoc ultra est inter haec species discriminis ratio; in eo vero quamplurimum distat, quod acquisita contemplatio nostro labore & industria comparatur, infusa vero à DEO sine labore nobis liberalissime infunditur. Quare contul: o in definitione additur, nostra industria comparata: nam si contemplationis acquisitione naturam consideres, facile invenies, contemplationis initium esse labore sine industriam: est enim meditatio contemplationis parent, eamque ordinatè genera, & in honestam tamquam in terminum proprium intendit. Docui hoc olim Bal'ius Homil. 3. in verba illa Moysis, Attende tibi; ubi exactam sui ipsius meditationem, Dei eximiā contemplationem generare ait.

De eadem re egregiè D. Bonaventura, secundus Richardum à S. Victore, de itineribus aeternitatis, itin. 3. d. 1. P. l. anum est, inquit, quod spiritus humanus per ipsam meditationem in aeternis non figuratur, nec quietatur, donec per contemplationem ei ostendatur, quod per meditationem queratur. Sed quoniam citio quicquam inventur, & spiritus illi quasi acquirendendo cum admiratione inharet corporis, tamen in meditatio esse definit, & in contemplationem transiit, ait Richardus. Per meditationem veritatem diu quiescit, tandemque inventam mens solet cum ardore suscipere, mirari cum exultatione, ejusdem quoque admirationi diutius inherere. Et hoc est iam meditatione meditando excedere, & per meditationem in contemplationem transire.

Idem quoque Richard, de preparat. ad contempl. cap. ult. Tories ergo Ioseph, inquit, super collationem Benjamin ruit, quoties meditatione in contemplationem definit; tunc Benjamin fratre suum super se ruerem excepit, quando ad studium meditationis ini-

mus in contemplationem affurgit. sic ille. Quare D. Thomas 2. q. 180. art. 3. & 6. meum censet contemplationem esse actum simplicem sine discursu, supponere tamen discursum sive meditationem. loquitur de acquireta contemplatione per discursum comparata: humana enim mens nisi divinitus adjuvatur, non attingit cognitionem veritatis, nisi per discursum prius mcedat.

Actus igitur contemplationis acquisitio & Christiana, ut in plurimum & tactus eius vel à virtute fidei, vel deducitur ex principiis Fidei. Transf. inquit S. Augustinus lib. Meditationum cap. 27. & transcendat omne quod creatum est curat, & ascendat velociter, & perveniat, & in eum qui creavit omnia, quantum potest, oculos fidei dirigat. Hoc Aug. istud. Sapientiam contemplatio non versatur immediatè circa fidem veritatem inferentiam, sed post ius ex revelatione de luctam, & tunc dicitur. Sensus Theologicus; qui quia in isto si defide, habet tamen in te certitudine non parvam.

Illiud quo anima dixerit opus est, quod quemadmodum meditatio transiit in contemplationem, ita cum conuenientia frequenter exercetur, transiit in habitualem & propria divinorum inspectionem, sole que non raro mens contemplationis alluctata divinis inspirationibus illustrari, ac in insulam & supernaturalem converti. Quomodo vero contemplatio acquisita & supernaturalis se invicem differant, inferioris, DEO dante, dicemus.

Contemplatio hæc, quam acquisitam vocamus, continuis meditationibus acquisitiur, ac eisdem conservatur factus, & quemadmodum nullus est iam sine miraculo potest perfectam contemplationem sine meditationis exercitio comparare, (Geron. teste Tom. 3. Tractat. de medit. confid. 7.) ita nec illam sine meditatione contemnere. Et hinc acquisitio & meditatio sit validè laboriosa & difficultis, acquisitio vero semel contemplacionis habitu, tunc facilis redditur contemplatio, ut idem Auctor. 3. Tom. Tract. de mystic. Theol. confid. 24. scribit. dicens: Contemplatio facilitatem habet, tum ex habitatione per meditationem acquisitum sum propter abstractionem, separationem intelligentie, & sensibilium; tum sapientia propter divinæ gratiæ collusione in divina spectacula sublevans. Meditatio nimurum si debet fieri, erit in contemplationem, sicut cogitatio in meditationem. Facta enim sedula inquisitione veritatis, denudatis in super verbenerum studiis rerum quidlibetibus ab accidentiis circumstantiis, generatur habitus ex frequentatione, depuratur lumen intelligentie, scilicet lucidius quanto est tenebrositati sensus cogitationis impermixta.

Deinde Geron. ex men. D. Augustini de Trium, docet, contemplatione esse similem homini in excelsum monte cacumine residenti, quod nec nubes, nec venti attingunt, id est ibi liberius oculos poterit circumagere, & ad letem solis iubar extenderet, ob celum puritatem, & tranquillitatem regionis; ita quidam menti licetum est in arce intelligentia sine delapsa ad inferiora morari, libero intuitu posse etiam divinas perfectiones contemplari. Præterea hic ille, qui in excelso monte cacumine resideret, non solum superiori, sed etiam quæ subiun- se sunt, liberum inveniret, & afixa mente acie contemplans, liberioris & purius perspicit, quæ aguntur in potentius sensitivis, & inquisitionibus rationis, quam qui cogitans fideliter & meditans: hi enim phantasmatum turbulenti patiuntur, à quibus ille liber existit. Ex his patet, nihil esse dulcis occulto contemplationis, ejus tamen acquisitionem constat esse difficillimam.

Thom. à Iesu Opus. Tom. II.

Demum infrauctuam eam meditationem de. Q. ando benuis facili exstumare, que in contemplationem, mediaque illius est finis, non transit: erit enim tunc secundum fru- via fine termino, navigatio sine portu, corpus sine anima. Quare qui desiderio contemplationis flan- gent, plus & continuus infusa meditationibus, qui- da? bus mediis ad contemplationis momentum faciliter perveniat.

De contemplationis acquisitio subiecto, causis, effectibus, aliisque circumstantiis in fine huius Li- bri dissolvimus; scilicet enim utilique contemplationis, infusa & acquisita, in his & multis aliis cas- dem est ratio.

CAPVT IV.

Quid Contemplatio infusa & supernatura- lis sit, fusus explicatur.

SANCTVS Bonaventura Itiner. 3. aeternit. diff. Vid. nost. 2. contemplationem supernaturalem in hunc modum describit: Contemplatio est actus intellec- tus non impediti, gratiæ sanctorum, in aeterna spectacula directi, cum admiratione suscep- tis. hæc uite. Quæ definitio, ut ipse tacet in idem, contemplatio secundum possimum ejus statum, hoc est, supernaturalem & perfectam, comprehendit. Ber-nardus lib. de scola claustr. contemplationem in fulam videtur describere, dum ait: Contemplatio est mentis in DEV. M. suspensa elevatio, aeterna dulcedens gaudia degustans. Richardus de S. Vict. lib. 1. de contemplat. c. 8. contemplatio in hac verba definiuntur: Contemplatio est liber a mensis perficie acta, in sa- pientis spectacula cum admiratione suspensa. Hanc ve. o Richardi decriptionem S. Bonaventura ubi super ap. 2. diff. 2. laudissime explicat. Illud vero clare ex hac definitione constat, in ea contemplationem supernaturalem, prout est actus doni sapientiae, describi, ut constat ex illis verbis, in sapientis spe- ctacula.

Hæc sunt & alia quæ tam Patres, quam Auto- rebus alii de contemplatione docuerunt: nos vero universaliorem & clariori definitionem super- naturalis contemplationis inquiremus, ita existi- maximus describendam: Contemplatio est Deita- tri summa, vel ejus effectuum prompta, perficax, sive contemplatio clara cognitione, ab intellectus, vel à sapientia dono pro- cedens. Hæc autem contemplationis infusa de- scriptio laudissime patet, omnique supernaturalis contemplationis genos subse comprehendit, tam infimum quam suum remum pertinens gradum.

Sed ut hæc definitio pleniè percipiat, sin- gulas partes exolicare decrevimus. Id vero ut con- venienter prosequamur, breviter doni sapientiae & intellectus discimen prænoscere oportebit. Ex- plicumus in Libro de oratione supernaturali, dono- rum spiritus sancti operationes, earum inter se di- stinctionem & proprietates; nunc fisius aliquantulum doni intellectus & sapientia divinas ope- rationes attingemus: pendet enim ex hoc supernaturalis contemplationis exacta ac perfecta cogni- tio.

In primis intellectus & sapientia dona directè Vid Tra- pertinendi ad vitam contemplativam: nam a DEO stat. 3. donum intellectus id est infundi ut intellectui hu- disput. 3. mano, ut per illud mysteria Fidei subtilius appre- & 4. Di- hendat, & in eorum interiora penetret. Differentia rectoriū autem intellectus & sapientia, ut egregie adnota- mystici vit D. Bonaventura Tom. 1. de don. Spiritus sancti. Ant. aspi- cap. 5. quia intellectus est cognitioni specula. iva, & ritu S. &

H 3 quafi